

takakino na te haurangitanga o mea ma." E rite ana ranei ki te tamaiti wahine e mau ana i nga kakahu whakapaipai o te pakeha i te taone engari kaore he hu.

Enei tikanga e whakaarotia ake nei ehara i te mea no mua iho i kitea ai e maua engari no naia tata nei, no te wa ka uru nei ki nga mahi tika a te pakeha.

I. Te tuatahi he mākū. Koia nei tetahi mate kei te patu i te Tairawhiti. Ahakoa pehea te pae o te tangata, ki te mau ia i te kakahu mākū ka tau ia ki raro ano he 'rakau popopo.' Te tino mahi a nga tamariki tane o te Tairawhiti i nga takurua he tua wa renga, ara ki a ratou he "mahi kanataraki." He mahi pai tenei; engari te he he mahi tana i roto i te mawanga, maroke ana te kakahu ki runga ki te tangata. E kore pea e taea e nga rangatira whakahaere o nga kanataraki te hanga he tikanga ki nga pakeha na ratou nga ngahere kia whakamutua te mahi i nga mara-nga? Ko te kakano tenei o te "runatiki," o te "huango," o te "mate kōhi." I pouititia ake ai, ko nga purapura tenei mo te iwi ko nga tamariki tane.

II. Te moe kakahu tonu me te mau ano nga hu. Ehara i te mea hanga noa iho tenei na maua. He tokomaha nga tamariki tane e kite ana maua, ka haere ki te moe, ka mau tonu nga kakahu mahi me nga hu. He tino mea kino tenei ki te whakaaro a nga takuta. Te take he kuku i te manao kino o te tangata he whakahoki ano ki roto i a ia. E mohio ana tatou e mau ana te werawera ki runga ki te haate, ki nga tokena (meheheia ano ia he tokena), a, ki te whakahokia ki roto ki nga puareare o te kiri, ka rite ki te tangata e tahi ana i te marae, a, ka whakaputu i nga paru ki te kuwaha o tona whare, ka hoki ano te kino ki roto o te whare. Ko te purapura tenei o nga mate o te kiri, o nga whatu-kīhi hoki o te tangata.

III. Te tuatoru ko te hongī. No tua whakaree tenei tikanga a tatou, he oha na nga mea kua riro atu ki te po, a, tera rawa pea e heke te roimata ki te tukua tenei tikanga ki raro. He tangata mau maua ki tenei maunga-a-runga a o tatou tipuna, engari kei runga i nga mahi a te hohipera ka puta te whakaaro i a maua he tikanga wetiwhi rawa tenei. Kaore tatou e mohio ki nga mate kei etahi tangata. No reira me tupato tatou. He wahi tino tere atu te kiri o roto i te iwi ki te pangia e nga mate pa haere ki te kiri. E mohio ana tatou ehara iho katoa i te kakara ki te hongia atu. Ko tetahi tino mea tenei maua e kawhe haere nga mate pa ki te kiri, me

nga mate tohatoha. Otira ki te tohetohe te tangata ki te hongī, kia mohio tonu ia he ora nga tangata e hongia ra e ia.

Heoi ena tikanga pohehe ki o maua whakaa-ro, he pehea ra ki o koutou na?

Na PITA PAKA,

„TUTERE WIREPA.

Kura Takuta,

Otepoti.

E TE KAWAKAWA!

I ETABI tau kua pahure ake nei i a au e "tīpi" haere ana i Henetaunga ka tipono au ki tetahi pahi tangata. I te kitenga mai pea no Ngatiporou au ka ahi nga korero mo Ngatiporou. I mea tetahi o taua huinga, ko Ngatiporou te iwi pai atu o nga iwi maori katoa o Niu Tirenī, te iwi tino kino atu hoki. He tika tenei korero. No Ngatiporou etahi tangata maua atu, no Ngatiporou etahi tangata pai atu, ko Ngatiporou tetahi iwi kaha ki te tautoko i te whakapono. Otira e kitea ana ano no Ngatiporou etahi tangata tino kino rawa atu.

I tenei ra e poui ana ahau no te mea he whakaa-ro toku kei te heke haere a Ngatiporou ki raro, ko etahi wahi kua tino kino rawa. I enei ra ka tae mai te rongo o te ngutu-awa o Waipapu i te tangata e haurangi ana ka ngana te iwi o tetahi kamumatua e tetahi taitamariki, a riro atu te komore o te iwi. Muri tata iho ka puta mai he rongo ke ano no Te Kawa Kawa ko Petera Houkamau kua kohurutia. Ko tetahi tonu tenei o nga rangatira o Tuhakakioria, he tana na te Houkamau. Kei te aua te matenga o taua tangata, he mea kohuru ranei he aua ranei, otira kahore kua he tikanga o tenei i te mea e marama ana na te kai waipiro taua tangata i patu. I haurangi a te "Pohutu" i tetahi ra, a ka ki nga puku ka hokihoki ki te pa, ka moe. I te ata ka kitea a Petera e takoto ana i te taha tai, whata katoa te tinana, ko te mahunga i "pakaru." Kore rawa he tangata i mohio ki te matenga o Petera. He mea kohuru ranei, he taka ranei i runga hoiho? Otira e tino mohiohia ana he hua na nga mahi haurangi a te Pohutu. He mea ata hua marie na tenei iwi he kai waipiro he mahi na ratou, a ina ka whiwhi ratou ki tetahi o nga hua o ta ratou kai; ka mutu ranei, ka mahi tonu ranei!

I whakatupuria au ki Te Kawa Kawa, na reira i tino manaa ai taku ngakau. Kei te mohio tonu au ki te wa i kore ai a Te Kawa Kawa e mohio ki tenei kai ki te waipiro, kiten ana te pai. I te tinatanga o te whakanoho o te pakeha ki reira ka ngenge te iwi nei ki te pai, ka tinata te kai waipiro, ka haurangi ana, ka haurangi katoa, nga rangatira nga kamumatua, nga tamariki nga wahine, katoa, katoa. Kua aua ratou, a he aha ra kei te toe atu: ko te Whetu-matarau tonu pea kia whakihorongia iho e te ringa o te Atua.

I tenei tau i paauitia e au nga korero o te hui a